

Sygn. akt I C 1248/23

POSTANOWIENIE

Dnia 12 stycznia 2024 roku

Sąd Okręgowy w Krakowie, I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia (del.) Tomasz Partyk

Protokolant: osobiście

po rozpoznaniu w dniu 12 stycznia 2024 roku w Krakowie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) Bank Spółki Akcyjnej z siedzibą w W.

przeciwko J. D.

o zapłatę

postanawia:

I. na podstawie art. 267 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej zwrócić się do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z następującymi pytaniami prejudycjalnymi:

1. czy art. 10 ust. 2 lit. f) w zw. z art. 3 lit. j) Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 roku w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającej dyrektywę Rady 87/102/EWG (Dz.U.U.E.L.2008.133.66) w kontekście zasady skuteczności prawa Unii i celu tej Dyrektywy oraz w świetle art. 3 ust. 1 i 2 w zw. z art. 4 ust. 1 Dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 roku w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz.U.U.E.L.1993.95.29) należy interpretować w ten sposób, że sprzeciwiają się one praktyce zamieszczania w umowach o kredyt konsumencki, których treść nie jest wynikiem indywidualnych uzgodnień pomiędzy przedsiębiorcą (kredytodawcą) a konsumentem (kredytobiorcą), takich postanowień, które przewidują oprocentowanie nie tylko kwoty wypłaconej konsumentowi, ale również pozaodsetkowych kosztów kredytu (tj. prowizji lub innych opłat, które nie są składnikami wypłaconej konsumentowi kwoty kredytu, a które składają się na całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta w wykonaniu jego zobowiązania wynikającego z umowy kredytu konsumenckiego);

2. czy art. 10 ust. 2 lit. f) i g) Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 roku w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającej dyrektywę Rady 87/102/EWG (Dz.U.U.E.L.2008.133.66) w kontekście zasady skuteczności prawa Unii i celu tej Dyrektywy oraz w świetle art. 5 Dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 roku w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz.U.U.E.L.1993.95.29) należy interpretować w ten sposób, że sprzeciwiają się one praktyce zamieszczania w umowach o kredyt konsumencki, których treść nie jest wynikiem indywidualnych uzgodnień pomiędzy przedsiębiorcą (kredytodawcą) a konsumentem (kredytobiorcą), postanowień ujawniających jedynie stopę oprocentowania kredytu oraz wyrażoną kwotowo łączną wartość skapitalizowanych odsetek, do których zapłaty obowiązany jest konsument w wykonaniu swojego zobowiązania wynikającego z tej umowy, bez jednoczesnego wyraźnego poinformowania konsumenta, że podstawą obliczenia skapitalizowanych odsetek (wyrażonych kwotowo) jest inna kwota niż faktycznie wypłacona konsumentowi kwota kredytu, a w szczególności, że jest to suma wypłaconej konsumentowi kwoty kredytu oraz pozaodsetkowych kosztów kredytu (tj. prowizji lub innych opłat, które nie są składnikami wypłaconej konsumentowi

kwoty kredytu, a które składają się na całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta w wykonaniu jego zobowiązania wynikającego z umowy kredytu konsumenckiego);

II. na podstawie art. 177 § 1 pkt 3¹ k.p.c. zawiesić postępowanie do czasu zakończenia postępowania przed Trybunałem Sprawiedliwości Unii Europejskiej w przedmiocie pytań prejudycjalnych przedstawionych w punkcie I postanowienia.

Sygn. akt I C 1248/23

UZASADNIENIE

A. **Sąd odsyłający:** Sąd Okręgowy w Krakowie, I Wydział Cywilny, Przewodniczący: Sędzia (del.) Tomasz Partyk, ul. Przy Rondzie 7, 31-547 Kraków, Rzeczpospolita Polska; e-mail: (...)

B. **Strona powodowa:** (...) Bank Spółka Akcyjna, ul. (...), (...)-(…) W., Rzeczpospolita Polska; KRS: (...).

Pełnomocnik: adwokat N. C., ul. (...), (...)-(…) W., Rzeczpospolita Polska; e-mail: sprawy.sadowe(...)

C. **Pozwany:** J. D., ul. (...), (...)-(…) K., Rzeczpospolita Polska.

Pełnomocnik: radca prawny R. D., ul. (...) lok. (...), (...)-(…) P., Rzeczpospolita Polska; e-mail: (...)

Stanowiska stron postępowania i przedmiot sporu:

3. W pozwie z dnia 21 marca 2023 roku (data stempla pocztowego) strona powodowa (...) Bank S.A. z siedzibą w W. domagała się zasądzenia na swoją rzecz od pozwanego J. D. kwoty 148.990,69 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia wniesienia pozwu w elektronicznym postępowaniu upominawczym do dnia zapłaty, a nadto zwrotu kosztów procesu. W uzasadnieniu strona powodowa wskazała w szczególności, że strony łączyła umowa kredytu z dnia 27 listopada 2017 roku nr (...). Wobec braku spłacania przez pozwanego zobowiązań umowa została wypowiedziana. Na kwotę objętą pozwem składają się: niespłacony kapitał w kwocie 124.281,23 zł oraz odsetki ustawowe za opóźnienie w kwocie 24.709,46 zł.

4. Wniesienie pozwu w niniejszej sprawie poprzedzone było elektronicznym postępowaniem upominawczym zainicjowanym pozwem z dnia 15 listopada 2022 roku, zakończonym postanowieniem z dnia 3 stycznia 2023 roku, sygn. akt VI Nc-e 1561028/22.

5. W sprzeciwie od wydanego w niniejszej sprawie nakazu zapłaty w postępowaniu upominawczym pozwany J. D. wniósł o oddalenie powództwa i zasądzenie na swoją rzecz zwrotu kosztów procesu. Pozwany zarzucił w szczególności, że prowizja została narzucona pozwanemu, a warunki umowy w tym zakresie są wadliwe, a nadto zastrzeżenie tak wysokiej prowizji stanowi nieuczciwą praktykę rynkową, a nadto umowa jest sprzeczna z prawem w zakresie odsetek umownych, ponieważ były one naliczane nie tylko od wypłaconej kwoty kredytu ale również od prowizji i innych kosztów. W związku z powyższym pozwany złożył oświadczenie o skorzystaniu z sankcji kredytu darmowego.

6. W piśmie przygotowawczym z dnia 4 lipca 2023 roku strona powodowa podtrzymała powództwo. Strona powodowa podkreśliła w szczególności, że podczas zawierania umowy pozwany nie zgłaszał żadnych zarzutów co do braku umocowania osób uczestniczących w procesie udzielania kredytu, a nadto otrzymał kwotę wskazaną w umowie. Co więcej, dokonywał spłat kredytu. Wypowiedzenie umowy było skuteczne. Wysokość prowizji określona została w umowie w sposób jednoznaczny, nie była ona nadmierna. Pozwany uzgodnił ze stroną powodową kwotę kredytu i pozostałe istotne elementy umowy. Zdaniem strony powodowej poddanie oprocentowaniu kwoty prowizji, stanowiącej kredytowany koszt zobowiązania kredytowego, jest dopuszczalne, a powołanie się przez pozwanego na sankcję kredytu darmowego jest w ocenie strony powodowej nieuzasadnione.

7. W piśmie przygotowawczym z dnia 13 lipca 2023 roku pozwany podtrzymał stanowisko w sprawie.

Stan faktyczny sprawy:

8. W dniu 29 listopada 2017 roku strona powodowa (...) Bank S.A. z siedzibą w W. jako kredytodawca i pozwany J. D. jako kredytobiorca zawarli umowę o kredyt konsolidacyjny nr (...). Zgodnie z umową Bank udzielił pozwanemu kredytu w wysokości 199.814,35 zł, przeznaczony na potrzeby konsumpcyjne kredytobiorcy (105.000,00 zł), spłatę zobowiązań kredytowych z umowy kredytu Karta kredytowa nr (...) (3.327,34 zł), spłatę zobowiązań kredytowych z umowy kredytu Kredyt niecelowy oraz studencki nr (...) (63.513,00 zł), zapłatę kosztów kredytu – prowizji od udzielonego kredytu (27.974,01 zł). Pozwany zobowiązał się do spłaty kredytu w 120 ratach równych kapitałowo-odsetkowych, płatnych nie później niż do 22 dnia każdego miesiąca. Oprocentowanie kredytu było zmienne, a stanowiło sumę stawki referencyjnej WIBOR 3M i stałej marży w wysokości 8,26 p.p.; w dacie zawarcia umowy oprocentowanie wynosiło 9,99% rocznie. Oprocentowanie nie mogło przekraczać wysokości odsetek maksymalnych (art. 359 § 2¹ k.c.). Całkowita kwota kredytu wynosiła 171.840,34 zł, zaś całkowita kwota do zapłaty wynosiła na dzień zawarcia umowy 316.290,86 zł, na którą składały się, oprócz całkowitej kwoty kredytu, należne odsetki umowne w kwocie 116.476,51 zł i prowizja w kwocie 27.974,01 zł. Rzeczywista roczna stopa oprocentowania została w umowie wskazana w wysokości 14,63%. Zgodnie z § 7 ust. 1 umowy w przypadku niespłacenia należności w terminie stawała się ona zadłużeniem przeterminowanym. O powstaniu zadłużenia przeterminowanego Bank miał zawiadomić najpierw pierwszym monitem wysyłanym nie wcześniej niż w 2 dniu występowania zadłużenia przeterminowanego. W razie gdy zadłużenie przeterminowane nie zostanie uregulowane, może zostać wysłany kolejny monit, nie wcześniej niż w 31 dniu występowania zadłużenia przeterminowanego. W sytuacji nieuregulowania zadłużenia Bank może wypowiedzieć umowę, przy czym wypowiedzenie umowy poprzedzone jest wezwaniem, o którym mowa w art. 75c Prawa bankowego, tj. wezwaniem kredytobiorcy do dokonania spłaty zaległości w terminie 14 dni roboczych od daty otrzymania wezwania. Jeżeli należności nie zostaną uregulowane w całości w wyznaczonym terminie, jak również w sytuacji, w której złożony wniosek o restrukturyzację zostanie odrzucony, Bank ma prawo wypowiedzieć umowę. Stosownie do § 8 ust. 1 umowy termin wypowiedzenia umowy był 30-dniowy (umowa kredytu, k. 24-26).

9. Przy zawarciu umowy kredytu pozwany otrzymał formularz informacyjny dotyczący kredytu konsumenckiego, a także symulację obrazującą wpływ zmian oprocentowania kredytu na wysokość miesięcznych rat kapitałowo-odsetkowych oraz prognozowany harmonogram spłat (formularz informacyjny, k. 75-77, symulacja, k. 79, prognozowany harmonogram spłat, k. 82-83).

10. Reprezentująca Bank przy zawarciu umowy kredytu z pozwanym K. S. była umocowana do zawarcia takiej umowy (pełnomocnictwo, k. 73).

11. Kredyt został uruchomiony i wypłacony (dyspozycja uruchomienia kredytu, k. 78, historia rachunku kredytowego, k. 72).

12. Pismem z dnia 8 września 2021 roku strona powodowa wezwała pozwanego do zapłaty zaległości w kwocie 2.438,08 zł (wezwanie do zapłaty, k. 84).

13. Pismem z dnia 15 października 2021 r. strona powodowa wezwała pozwanego do zapłaty w terminie 14 dni roboczych zaległości w kwocie 4.902,99 zł, uprzedzając że w razie braku zapłaty umowa zostanie wypowiedziana. Zarazem strona powodowa poinformowała pozwanego o możliwości złożenia wniosku o restrukturyzację zadłużenia. Wezwanie do zapłaty zostało doręczone pozwanemu w dniu 21 października 2021 roku (wezwanie do zapłaty, wydruk danych trackingowych, k. 18-19)

14. Pismem z dnia 22 listopada 2021 roku strona powodowa oświadczyła pozwanemu, że z powodu niedotrzymania warunków umowy i nieuregulowania zaległości pomimo wezwania, wypowiada umowę kredytu. W oświadczeniu o wypowiedzeniu umowy zastrzeżono, że jeżeli w okresie wypowiedzenia zostanie spłacone całe zadłużenie przeterminowane, wypowiedzenie stanie się nieskuteczne i umowa będzie kontynuowana na dotychczasowych warunkach. Oświadczenie zostało doręczone pozwanemu w dniu 30 listopada 2021 roku (oświadczenie o wypowiedzeniu umowy, dowód doręczenia, k. 22-23)

15. Pismem z dnia 4 stycznia 2022 roku strona powodowa wezwała pozwanego do zapłaty kwoty 163.356,53 zł, w tym kapitału w kwocie 157.455,11 zł, odsetek umownych w kwocie 5.674,40 zł, odsetek karnych w kwocie 254,02 zł. Pismo zostało doręczone pozwanemu w dniu 13 stycznia 2022 roku (wezwanie do zapłaty, dowód doręczenia, k. 20-21)

16. W dniu 15 listopada 2022 roku strona powodowa wystawiła wyciąg z ksiąg bankowych, w którym wskazała, że posiada przeciwko pozwanemu J. D. wierzytelność w kwocie 148.990,69 zł, na którą składają się: 124.281,23 zł kapitału oraz 24.709,46 zł odsetek umownych za opóźnienie. W wyciągu wskazano również: odsetki umowne w kwocie 0 zł, opłaty umowne w kwocie 0 zł (wyciąg z ksiąg banku, k. 9).

17. W piśmie z dnia 2 maja 2023 r. pełnomocnik działający imieniem pozwanego J. D. złożył stronie powodowej oświadczenie o skorzystaniu z sankcji kredytu darmowego, ponieważ naliczenie odsetek nastąpiło również od kredytowanych kosztów, a tym samym wadliwie określono w umowie RRSO (oświadczenie, k. 46v).

Właściwe przepisy prawa

18. **Art. 169 ust. 1 Traktatu o Funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz.U.2004.90.864/2):** Dążąc do popierania interesów konsumentów i zapewnienia wysokiego poziomu ochrony konsumentów, Unia przyczynia się do ochrony zdrowia, bezpieczeństwa i interesów gospodarczych konsumentów, jak również wspierania ich prawa do informacji, edukacji i organizowania się w celu zachowania ich interesów.

19. **Art. 38 Karty Praw Podstawowych Unii Europejskiej (Dz.U.U.E.C.2007.303.1):** Zapewnia się wysoki poziom ochrony konsumentów w politykach Unii.

20. **Art. 10 ust. 2 lit. f) Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 roku w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającej dyrektywę Rady 87/102/EWG (Dz.U.U.E.L.2008.133.66; dalej: Dyrektywa 2008/48/WE):** W umowie o kredyt w sposób jasny i zwięzły określa się między innymi stopę oprocentowania kredytu, warunki stosowania tej stopy oraz, jeśli są dostępne, wszelkie indeksy lub stopy referencyjne mające zastosowanie do pierwotnej stopy oprocentowania kredytu, a także okresy, warunki i procedury zmiany stopy oprocentowania kredytu. Jeżeli w różnych okolicznościach stosuje się różne stopy oprocentowania kredytu, wyżej wymienione informacje dotyczące wszystkich stosowanych stóp.

21. **Art. 3 lit. j) Dyrektywy 2008/48/WE:** "Stopa oprocentowania kredytu" oznacza stopę oprocentowania wyrażoną jako stałe lub zmienne oprocentowanie stosowane w stosunku rocznym do wypłaconej kwoty kredytu.

22. **Art. 3 ust. 1 Dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 roku w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz.U.U.E.L.1993.95.29; dalej: Dyrektywa 93/13/EWG):** Warunki umowy, które nie były indywidualnie negocjowane, uznaje się za nieuczciwe, jeśli stojąc w sprzeczności z wymogami dobrej wiary, powodują znaczącą nierównowagę wynikających z umowy praw i obowiązków stron ze szkodą dla konsumenta.

23. **Art. 3 ust. 2 Dyrektywy 93/13/EWG:** Warunki umowy zawsze zostaną uznane za niewynegocjowane indywidualnie, jeżeli zostały sporządzone wcześniej i konsument nie miał w związku z tym wpływu na ich treść, zwłaszcza jeśli zostały przedstawione konsumentowi w formie uprzednio sformułowanej umowy standardowej. Fakt, że niektóre aspekty warunku lub jeden szczególnie warunek były negocjowane indywidualnie, nie wyłącza stosowania niniejszego artykułu do pozostałej części umowy, jeżeli ogólna ocena umowy wskazuje na to, że została ona sporządzona w formie uprzednio sformułowanej umowy standardowej. Jeśli sprzedawca lub dostawca twierdzi, że standardowe warunki umowne zostały wynegocjowane indywidualnie, ciężar dowodu w tym zakresie spoczywa na nim.

24. **Art. 4 ust. 1 Dyrektywy 93/13/EWG:** Nie naruszając przepisów art. 7, nieuczciwy charakter warunków umowy jest określany z uwzględnieniem rodzaju towarów lub usług, których umowa dotyczy i z odniesieniem, w

momencie zawarcia umowy, do wszelkich okoliczności związanych z zawarciem umowy oraz do innych warunków tej umowy lub innej umowy, od której ta jest zależna.

25. **Art. 5 Dyrektywy 93/13/EWG:** W przypadku umów, w których wszystkie lub niektóre z przedstawianych konsumentowi warunków wyrażone są na piśmie, warunki te muszą zawsze być sporządzone prostym i zrozumiałym językiem. Wszelkie wątpliwości co do treści warunku należy interpretować na korzyść konsumenta. Powyższa zasada interpretacji nie ma zastosowania w kontekście procedury ustanowionej w art. 7 ust. 2.

26. **Art. 30 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim (tekst jedn. Dz.U.2022.246; dalej: ustawa o kredycie konsumenckim):** Umowa o kredyt konsumencki, powinna określać między innymi stopę oprocentowania kredytu, warunki stosowania tej stopy, a także okresy, warunki i procedury zmiany stopy oprocentowania wraz z podaniem indeksu lub stopy referencyjnej, o ile ma zastosowanie do pierwotnej stopy oprocentowania kredytu; jeżeli umowa o kredyt konsumencki przewiduje różne stopy oprocentowania, informacje te podaje się dla wszystkich stosowanych stóp procentowych w danym okresie obowiązywania umowy.

27. **Art. 45 ust. 1 ustawy o kredycie konsumenckim:** W przypadku naruszenia przez kredytodawcę art. 29 ust. 1, art. 30 ust. 1 pkt 1-8, 10, 11, 14-17, art. 31-33, art. 33a i art. 36a-36c konsument, po złożeniu kredytodawcy pisemnego oświadczenia, zwraca kredyt bez odsetek i innych kosztów kredytu należnych kredytodawcy w terminie i w sposób ustalony w umowie.

28. **Art. 5 pkt 10 ustawy o kredycie konsumenckim:** Stopa oprocentowania kredytu to stopa oprocentowania wyrażona jako stałe lub zmienne oprocentowanie stosowane do wypłaconej kwoty na podstawie umowy o kredyt w stosunku rocznym.

29. **Art. 5 pkt 6a ustawy o kredycie konsumenckim:** Pozaodsetkowe koszty kredytu oznaczają wszystkie koszty, które konsument ponosi w związku z umową o kredyt konsumencki, z wyłączeniem odsetek.

[Przy uwzględnieniu definicji całkowitego kosztu kredytu zawartego w art. 5 pkt 6 ustawy o kredycie konsumenckim, pozaodsetkowymi kosztami kredytu są w szczególności: opłaty, prowizje, podatki i marże jeżeli są znane kredytodawcy oraz koszty usług dodatkowych, w szczególności ubezpieczeń, w przypadku gdy ich poniesienie jest niezbędne do uzyskania kredytu lub do uzyskania go na oferowanych warunkach – przyp. Sądu].

30. **Art. 385¹ § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 roku Kodeks cywilny (tekst jedn. Dz.U.2022.1360; dalej: k.c.):** Postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

31. **Art. 359 § 1 k.c.:** Odsetki od sumy pieniężnej należą się tylko wtedy, gdy to wynika z czynności prawnej albo z ustawy, z orzeczenia sądu lub z decyzji innego właściwego organu.

32. **Art. 359 § 2 k.c.:** jeżeli wysokość odsetek nie jest w inny sposób określona, należą się odsetki ustawowe w wysokości równej sumie stopy referencyjnej Narodowego Banku Polskiego i 3,5 punktów procentowych.

33. **Art. 359 § 2¹ k.c.:** maksymalna wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej nie może w stosunku rocznym przekraczać dwukrotności wysokości odsetek ustawowych (odsetki maksymalne).

34. **Art. 359 § 2² k.c.:** jeżeli wysokość odsetek wynikających z czynności prawnej przekracza wysokość odsetek maksymalnych, należą się odsetki maksymalne.

Zarys problematyki uzasadniającej wystąpienie z pytaniem prejudycjalnym

35. W stanie faktycznym niniejszej sprawy pozostaje niesporne, że strona powodowa (...) Bank Spółka Akcyjna udzieliła pozwanemu J. D. kredytu w kwocie łącznie 199.814,35 PLN. Z tej kwoty powodowy Bank wypłacił pozwanemu konsumentowi kwotę 105.000,00 PLN, zaś kwoty 3.327,34 PLN i 63.513,00 PLN zostały przekazane w celu spłaty zobowiązań pozwanego konsumenta. Łącznie więc kwota pozostawiona do dyspozycji kredytobiorcy wynosiła 171.840,34 PLN. Niezależnie od powyższego powodowy Bank pobrał z kwoty kredytu prowizję za udzielenie kredytu w kwocie 27.974,01 PLN. Bezspornym pozostaje także, że pozwany zawarł umowę kredytu jako konsument. Umowa nie była wynikiem indywidualnych uzgodnień pomiędzy pozwanym a stroną powodową, została zawarta przy użyciu wzorca umownego zredagowanego przez stronę powodową – kredytodawcę, będącego przedsiębiorcą (bankiem). Jest również niesporne, że określona w umowie całkowita kwota do zapłaty przez pozwanego konsumenta w wykonaniu przedmiotowej umowy kredytu wynosiła 316.290,86 PLN, a składały się na nią: 171.840,34 PLN tytułem kapitału kredytu (wypłaconej kwoty kredytu), 27.974,01 PLN prowizji od udzielonego kredytu i 116.476,51 PLN tytułem skapitalizowanych odsetek, które zostały obliczone jako oprocentowanie łącznie wypłaconej kwoty kredytu i potrąconej z całkowitej kwoty kredytu prowizji, tj. kwoty 199.814,35 PLN.

36. Pozwany zarzucił między innymi, iż strona powodowa naliczyła oprocentowanie za cały okres obowiązywania umowy kredytowej od wartości, na którą składał się kapitał i pozaodsetkowe koszty kredytu (prowizja). W przekonaniu pozwanego od prowizji kredytodawca nie mógł naliczać odsetek, nawet jeśli ją kredytował. Kredytodawca mógł – wedle pozwanego – naliczać oprocentowanie tylko od wypłaconej kwoty kredytu. Wypłacona kwota kredytu nie obejmuje zaś kredytowanych kosztów, a więc prowizji i innych opłat.

37. Na gruncie powszechnej praktyki obrotu w dziedzinie kredytów konsumenckich w Polsce „udzielając kredytu konsumenckiego, podmioty finansowe pobierają należne sobie wynagrodzenie za udostępnienie kapitału oraz za usługi świadczone w trakcie procesu kredytowego. Na całkowity koszt kredytu konsumenckiego składają się odsetki oraz prowizje i opłaty. Wchodzą one w skład odsetkowych (odsetki) i pozaodsetkowych (prowizje i opłaty) kosztów kredytu. [...] Prowizja jest głównym pozaodsetkowym kosztem kredytu. Pobierana jest za czynności związane z udzielaniem kredytu. Ma zupełnie inny charakter niż odsetki, które są pobierane za udostępnienie kapitału. Celem prowizji jest zrekompensowanie wydatków, które ponosi kredytodawca za doprowadzenie do zawązania umowy kredytu, np. kosztów związanych ze sprawdzeniem historii kredytowej klienta w rejestrach dłużników. Prowizja może być pobierana z góry, w formie jednorazowej opłaty, ale również może być skredytowana i rozłożona na raty.” (P. Nowak, Ochrona konsumenta przez ustawowe limitowanie opłat kredytowych, *Przedsiębiorczość – Edukacja*, 2019 roku, nr 15[1], s. 236). „Przedsiębiorcy, celem obejścia ograniczenia pobierania nadmiernych odsetek z art. 358⁽¹⁾ § 2 k.c., zastrzegali w umowach wysokie prowizje i dodatkowe opłaty o charakterze pozaodsetkowym. Wskutek takich praktyk łączne koszty obsługi długu niejednokrotnie przekraczały wysokość uzyskanej sumy kredytu lub pożyczki, poważnie godząc w interesy konsumenta (P. Ośko, Problematyka abuzywności pozaodsetkowych kosztów kredytu konsumenckiego mieszczących się w limicie ustawowym z art. 36a KredytKonsU, *Przegląd Prawniczy TBSP UJ*, 2020 roku, nr 1, s. 90).

38. Na gruncie podniesionych przez pozwanego zarzutów Sąd odsyłający powziął istotne wątpliwości w zakresie prawidłowej wykładni przepisów prawa Unii, w szczególności Dyrektywy 2008/48/WE. Wykładnia ta rzutuje bezpośrednio na wykładnię przepisów prawa krajowego stanowiących implementację prawa Unii, w szczególności ustawy o kredycie konsumenckim.

39. Sąd miał przy tym na uwadze, że w polskich realiach istnieje utrwalona praktyka tolerowania działalności przedsiębiorców udzielających kredytów konsumenckich polegającej na obliczaniu w umowach kredytu konsumenckiego odsetek kapitałowych od wartości stanowiącej sumę kwoty faktycznie wypłaconej konsumentowi oraz pozaodsetkowych kosztów kredytu. Następnie tak skapitalizowane odsetki podlegają doliczeniu do kwoty, którą obowiązany jest zwrócić konsument w wykonaniu swojego zobowiązania wynikającego z umowy kredytu konsumenckiego. Tak też jest w niniejszej sprawie, co strona powodowa wyraźnie przyznała, w szczególności w piśmie przygotowawczym z dnia 4 lipca 2023 roku (k. 70-71).

40. Sąd odsyłający powziął wątpliwości co do prawidłowości przedmiotowej praktyki z perspektywy celu Dyrektywy 2008/48/WE oraz zasady skuteczności prawa Unii. Stosownie do motywu 6 zdania drugiego preambuły przedmiotowej Dyrektywy rozwój bardziej przejrzystego i efektywnego rynku kredytowego w obszarze bez granic wewnętrznych ma zasadnicze znaczenie dla wspierania rozwoju działalności transgranicznej. Z kolei w świetle motywu 8 zdanie pierwsze preambuły przedmiotowej Dyrektywy w celu zapewnienia zaufania konsumentów ważne jest, by rynek ten oferował wystarczający poziom ochrony konsumentów. W końcu zaś, na gruncie motywu 9 zdania pierwszego preambuły przedmiotowej Dyrektywy pełna harmonizacja jest niezbędna do zapewnienia wszystkim konsumentom we Wspólnocie wysokiego i równoważnego poziomu ochrony ich interesów i stworzenia prawdziwego rynku wewnętrznego.

41. Dyrektywa 2008/48 została zatem przyjęta w podwójnym celu związanym z zapewnieniem wszystkim konsumentom w Unii wysokiego i równoważnego poziomu ochrony ich interesów oraz ułatwieniem powstawania dobrze funkcjonującego wewnętrznego rynku kredytów konsumenckich (por. wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 21 kwietnia 2016 roku, C#377/14, EU:C:2016:283, punkt 61). Zważywszy na przedmiotowe cele Dyrektywy, jak również na wspomnianą już wcześniej praktykę braku upowszechnionego kwestionowania przez polskie sądy zawartych w umowach kredytów konsumenckich postanowień nakładających na konsumenta obowiązek zapłaty odsetek kapitałowych obliczonych jako oprocentowanie zarówno kwoty wypłaconego konsumentowi kredytu jak i pozaodsetkowych kosztów kredytu, w przekonaniu Sądu w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę konieczne stało się zwrócenie do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z pytaniem o prawidłową wykładnię przepisów prawa unijnego w tym przedmiocie.

42. Sprawa niniejsza dotyczy problematyki umów kredytu konsumenckiego, a zatem materii objętej prawem Unii. W postępowaniu znajdują w szczególności zastosowanie przepisy prawa krajowego – ustawy o kredycie konsumenckim oraz kodeksu cywilnego – stanowiące implementację Dyrektywy 2008/48/WE oraz Dyrektywy 93/13/EWG. Wykładnia przepisów prawa Unii przekłada się zatem bezpośrednio na wykładnię stosownych przepisów prawa krajowego.

43. Dokonanie przedmiotowej wykładni stanowić będzie istotną okoliczność rzutującą na treść rozstrzygnięcia (wyroku) Sądu w niniejszej sprawie, albowiem ocena dopuszczalności naliczania w umowie kredytu konsumenckiego odsetek kapitałowych od wartości będącej sumą kwoty wypłaconego konsumentowi kredytu i pozaodsetkowych kosztów kredytu, przekłada się wprost na ocenę prawidłowości wypełnienia przez stronę powodową weksla in blanco, stanowiącego element podstawy faktycznej powództwa w niniejszej sprawie.

Pierwsze pytanie prejudycjalne

44. Określana w umowie kredytu konsumenckiego stopa oprocentowania kredytu powinna odnosić się do wypłaconej konsumentowi kwoty kredytu, co wynika wprost z definicji zawartej w art. 3 lit. j) Dyrektywy 2008/48/WE i implementującego ten przepis do porządku krajowego art. 5 pkt 10 ustawy o kredycie konsumenckim.

45. Wątpliwości Sądu budzi natomiast to, czy powyższe twierdzenie determinuje wniosek, iż w świetle celów Dyrektywy 2008/48/WE niedopuszczalna jest praktyka zawierania w umowach kredytu konsumenckiego postanowień przewidujących obowiązek zapłaty przez konsumenta odsetek kapitałowych obliczonych nie tylko od faktycznie wypłaconej konsumentowi kwoty kredytu, ale również od pozaodsetkowych kosztów kredytu, które są kredytowane przez przedsiębiorcę (kredytodawcę).

46. Na tym tle rysują się dwie przeciwstawne wykładnie przepisów prawa.

47. Na gruncie pierwszej z nich, odwołującej się do literalnego brzmienia art. 10 ust. 2 lit. f) w zw. z art. 3 lit. j) Dyrektywy 2008/48/WE, a także ogólnej zasady prawa cywilnego – zasady swobody kontraktowej, przytoczone przepisy nie stoją *expressis verbis* na przeszkodzie takiemu ukształtowaniu stosunku umownego, by odsetki kapitałowe zostały naliczone również od pozaodsetkowych kosztów kredytu, które zostaną spłacone

przez kredytobiorcę w chwili spłaty kredytu, a na etapie udzielenia kredytu są kredytowane przez kredytodawcę. Jeżeli bowiem kredytobiorca (konsument) godzi się na takie rozwiązanie – chociażby milcząco, zawierając umowę zredagowaną przez kredytodawcę (przedsiębiorcę) – a literalne brzmienie przepisów Dyrektywy 2008/48/WE oraz polskiej ustawy o kredycie konsumenckim wprost tego nie zakazuje, to takie postanowienie umowne należy uznawać za niezabronione prawem. W literaturze wyrażono pogląd, zgodnie z którym „brak jest podstaw do przyjęcia w przepisach u.k.k. [ustawy o kredycie konsumenckim – przyp. Sądu] odmiennych zasad pobierania odsetek od wykorzystanego kredytu, zależnych w szczególności od tego, czy celem kredytowania są koszty udzielanego kredytu” (J. Gil, M. Szlaszyński, Problematyka odsetek od kredytowanych kosztów bankowego kredytu konsumenckiego, *Monitor Prawa Bankowego*, 2022 roku, nr. 6, s. 59-74, teza 2 publ. w SIP LEX). Przedmiotowa wykładnia literalna stanowi zarazem, jak się zdaje, podstawę upowszechnionej w Polsce praktyki niekwestionowania nakładania na konsumenta obowiązku zapłaty odsetek kapitałowych naliczonych od sumy kwoty faktycznie wypłaconej konsumentowi oraz pozaodsetkowych kosztów kredytu. Powoduje to, że „doliczanie opłat pozadodatkowych do kwoty kredytu podnosi całkowity koszt kredytu, ponieważ zwiększa wysokość płaconych odsetek” (P. Nowak, *Ochrona konsumenta przez ustawowe limitowanie opłat kredytowych*, *Przedsiębiorczość – Edukacja*, 2019 roku, nr 15[1], s. 236).

48. Druga z możliwych do przyjęcia interpretacji art. 10 ust. 2 lit. f) w zw. z art. 3 lit. j) Dyrektywy 2008/48/WE odwołuje się natomiast do reguł wykładni celowościowej oraz do natury odsetek kapitałowych. Na gruncie art. 359 § 1 k.c. odsetki od sumy pieniężnej należą się tylko wtedy, gdy to wynika z czynności prawnej albo z ustawy, z orzeczenia sądu lub z decyzji innego właściwego organu. Odsetki te nie są tożsame z odsetkami za opóźnienie w spełnieniu świadczenia (art. 481 k.c.). W literaturze zauważa się, że odsetki kapitałowe stanowią „wynagrodzenie za korzystanie z cudzych pieniędzy (albo też innych zamiennych rzeczy ruchomych) lub za obracanie własnymi pieniędzmi w cudzym interesie. Są to odsetki zwykłe, mające charakter kredytowy.” (T. Wiśniewski, komentarz do art. 359 k.c. [w:] J. Gudowski [red.] i inni, *Kodeks cywilny. Komentarz. Tom III. Zobowiązania. Część ogólna*, wyd. II, WKP 2018, teza 2 publ. w SIP LEX). „Odsetki zawsze są świadczeniem osoby korzystającej z kapitału na rzecz właściciela (w sensie ekonomicznym) tego kapitału, a świadczenie to jest wynagrodzeniem za korzystanie z udostępnionych aktywów” (J.M. Kondek, W. Somerski, *Dopuszczalność ujemnego oprocentowania kredytów w świetle obecnej sytuacji gospodarczej*, *Przegląd Prawa Handlowego*, 2015 roku, nr 12, s. 12-18, teza 3 publ. w SIP LEX). Sąd miał zarazem na uwadze wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 21 kwietnia 2016 roku, C-377/14, EU:C:2016:283, zgodnie z którym „całkowita kwota kredytu i kwota wypłat określają całość kwot udostępnianych konsumentowi, co wyklucza kwoty powiązane przez kredytodawcę z pokryciem kosztów związanych przez kredytodawcę z udzieleniem odnośnego kredytu, które to kwoty nie są w rzeczywistości wypłacane konsumentowi (...) całkowita kwota kredytu i całkowity koszt kredytu ponoszony przez konsumenta są pojęciami odrębnymi i w związku z tym całkowita kwota kredytu nie może obejmować żadnych kwot należących do całkowitego kosztu kredytu ponoszonego przez konsumenta. I tak, całkowita kwota kredytu w rozumieniu art. 3 lit. l) i art. 10 ust. 2 Dyrektywy 2008/48 nie obejmuje żadnych kwot, których przeznaczeniem jest wywiązanie się ze zobowiązań podjętych w ramach odnośnej umowy o kredyt, takich jak koszty administracyjne, odsetki, opłata za udzielenie kredytu czy wszelkie inne typy kosztów, które musi ponieść konsument.”

49. W świetle powyższego należałoby uznać, że odsetki kapitałowe mają wynagrodzić kredytodawcy jedynie udostępnienie kredytobiorcy kapitału kredytu konsumenckiego, nie zaś również kredytowanie pozaodsetkowych kosztów kredytu, w szczególności prowizji, stanowiącej ze swojej natury dodatkowe wynagrodzenie kredytodawcy z tytułu udzielenia kredytu.

50. Na tym gruncie Sąd wziął pod uwagę również przepis art. 3 ust. 1 Dyrektywy 93/13/EWG, zgodnie z którym warunki umowy, które nie były indywidualnie negocjowane, uznaje się za nieuczciwe, jeśli stojąc w sprzeczności z wymogami dobrej wiary, powodują znaczącą nierównowagę wynikających z umowy praw i obowiązków stron ze szkodą dla konsumenta. Sąd zważył również na implementujący wskazaną regulację art. 385¹ § 1 k.c., wedle którego postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone

postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

51. Podkreślenia wymaga przy tym, że w świetle uchwały polskiego Sądu Najwyższego z dnia 27 października 2021 roku, III CZP 43/20, LEX nr 3246823, „wynagrodzenie prowizyjne (prowizja), stanowiące wynagrodzenie z tytułu udzielenia pożyczki, przewidziane w umowie pożyczki, do której mają zastosowanie przepisy ustawy z dnia 12 maja 2011 roku o kredycie konsumenckim, nie jest świadczeniem głównym w rozumieniu art. 385¹ § 1 k.c.” Powyższa kwestia przekłada się wprost na ocenę, że odsetki od prowizji również nie są świadczeniem głównym.

52. Wskazane argumenty mogą zatem uzasadniać przyjęcie takiej wykładni art. 10 ust. 2 lit. f) w zw. z art. 3 lit. j) Dyrektywy 2008/48/WE, zgodnie z którą naliczanie odsetek kapitałowych również od pozaodsetkowych kosztów kredytu (a nie tylko od wypłaconej kwoty kredytu) należałoby uznać za sprzeczne z tymi przepisami w kontekście celów Dyrektywy nr 2008/48/WE, interpretowanych dodatkowo przez pryzmat art. 3 ust 1 Dyrektywy 93/13/EWG oraz art. 385¹ § 1 k.c.

53. Z przytoczonych względów Sąd odsyłający zwrócił się z pierwszym z zadanych pytań prejudycjalnych.

Drugie pytanie prejudycjalne

54. Drugie pytanie prejudycjalne tutejszego Sądu stanowi sui generis konsekwencję pytania pierwszego, również odnosząc się do istoty problemu naliczania przez kredytodawcę odsetek kapitałowych od całkowitej kwoty do zapłaty przez konsumenta, jednakże z perspektywy ciążących na kredytodawcy (przedsiębiorcy) obowiązków informacyjnych.

55. W okolicznościach faktycznych niniejszej sprawy pozostaje bezspornym, że strona powodowa (...) Bank Spółka Akcyjna, będąca podmiotem, który opracował treść umowy kredytu zawartej z pozwanym, zamieściła w treści przedmiotowej umowy dwie informacje odnoszące się do oprocentowania umowy. Po pierwsze w umowie wskazano, że kredyt miał być oprocentowany według zmiennej stopy oprocentowania, która w dacie zawarcia umowy wynosiła 9,99% w skali roku (§ 2 umowy). Po drugie z treści umowy można wywnioskować, że wysokość skapitalizowanych odsetek kapitałowych, do których zapłaty został zobowiązany pozwany konsument wynosi łącznie 116.476,51 PLN.

56. Na gruncie art. 10 ust. 2 lit. f) i g) Dyrektywy 2008/48/WE w umowie o kredyt w sposób jasny i zwięzły określa się między innymi stopę oprocentowania kredytu, warunki stosowania tej stopy oraz, jeśli są dostępne, wszelkie indeksy lub stopy referencyjne mające zastosowanie do pierwotnej stopy oprocentowania kredytu, a także okresy, warunki i procedury zmiany stopy oprocentowania kredytu. Jeżeli w różnych okolicznościach stosuje się różne stopy oprocentowania kredytu, wyżej wymienione informacje dotyczące wszystkich stosowanych stóp (lit. f), a także rzeczywistą roczną stopę oprocentowania i całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta, obliczone w chwili zawierania umowy o kredyt; podawane są wszystkie założenia przyjęte do obliczenia tej stopy (lit. g).

57. W świetle wyroku Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 5 września 2019 roku, C#331/18, EU:C:2019:665 (punkt 48): „w Dyrektywie 2008/48/WE nie przewidziano obowiązku wskazania w umowie o kredyt, w jakiegokolwiek formie, sposobu podziału dokonywanych przez konsumenta płatności na spłatę kapitału [...] odsetki i pozostałe opłaty należne na podstawie tej umowy”.

58. Powyższe prowadzi do wniosku, że sporządzenie przez kredytodawcę harmonogramu spłat – obejmującego kwotę, liczbę i częstotliwość płatności, jakich ma dokonać konsument, oraz, w stosownych przypadkach, kolejność, w jakiej płatności będą zaliczane na poczet spłaty różnych należnych sald, dla których stosuje się różne stopy oprocentowania kredytu – wyczerpującego dyspozycję art. 10 ust. 2 lit. h) Dyrektywy 2008/48/WE, nie stanowi samo w sobie dopełnienia obowiązku informacyjnego, o którym mowa w art. 10 ust. 2 lit. f) Dyrektywy 2008/48/WE.

59. Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej wyjaśnił już, że wymieniony w art. 10 ust. 2 Dyrektywy 2008/48/WE obowiązek informacyjny przyczynia się, podobnie jak obowiązki wskazane w art. 5 i 8 tej Dyrektywy, do realizacji celów tejże Dyrektywy, tj. zapewnienia wszystkim konsumentom w Unii wysokiego i równoważnego poziomu ochrony

ich interesów oraz ułatwienia powstawania dobrze funkcjonującego wewnętrznego rynku kredytów konsumenckich (por. wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia 21 kwietnia 2016 roku, C#377/14, EU:C:2016:283, punkt 61; wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej z dnia z dnia 5 września 2019 roku, C#331/18, EU:C:2019:665, punkty 41 i 42).

60. Na gruncie przedmiotowych uwag należy zwrócić uwagę, iż w realiach rozpoznawanej sprawy wątpliwości Sądu w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę budzi, czy przedstawione przez stronę powodową pozwanemu informacje co do oprocentowania udzielonego mu kredytu można uznać za wyczerpujące, pełne i jasne w świetle celów Dyrektywy 2008/48/WE. O ile bowiem strona powodowa wskazała stopę oprocentowania kredytu (9,99% rocznie w dacie zawarcia umowy, z zastrzeżeniem, że wysokość oprocentowania była zmienna), o tyle próżno – tak w treści umowy kredytu, jak i w załącznikach do tej umowy – poszukiwać informacji o tym od jakiej konkretnie kwoty oprocentowanie to będzie naliczane. Jak zaś wynika z odpowiedzi strony powodowej zawartej w piśmie przygotowawczym z dnia 4 lipca 2023 roku, udzielonej dopiero na wyraźne pytanie Sądu – w toku niniejszego procesu, kwota odsetek skapitalizowanych w umowie kredytu została obliczona jako oprocentowanie (9,99% rocznie) całkowitej kwoty kredytu (199.814,35 PLN), obejmującej zarówno kwotę udostępnioną kredytobiorcy (171.840,34 PLN), jak i pobraną z kwoty kredytu prowizję za udzielenie kredytu (27.974,01 PLN). Materiał dowodowy zgromadzony w sprawie nie daje podstaw do ustalenia, by strona powodowa przedstawiła pozwanemu przed zawarciem umowy kredytowej przedmiotowe informacje co do tego, w jaki dokładnie sposób została obliczona kwota skapitalizowanych w umowie odsetek.

61. Na tym tle w ocenie Sądu w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę możliwe jest sformułowanie dwóch odmiennych wykładni przepisów art. 10 ust. 2 lit. f) i g) Dyrektywy 2008/48/WE.

62. Według pierwszej z możliwych interpretacji – bazującej na tekstualnej wykładni przepisów – na kredytodawcy spoczywa obowiązek udzielenia informacji jedynie o stopie oprocentowania kredytu, co literalnie wynika z art. 10 ust. 2 lit. f) Dyrektywy 2008/48/WE, a także o rzeczywistej rocznej stopie oprocentowania i całkowitej kwocie do zapłaty przez konsumenta, stosownie do art. 10 ust. 2 lit. g) przedmiotowej Dyrektywy. Na gruncie takiej wykładni przepisów Dyrektywy, udzielana konsumentowi przez kredytodawcę (przedsiębiorcę) informacja o stopie oprocentowania kredytu może obejmować jedynie wskazanie określonej wartości oprocentowania (w sprawie niniejszej: 9,99% rocznie, z zastrzeżeniem zmiennego charakteru oprocentowania), a nadto na kredytodawcy ciąży obowiązek wskazania całkowitej kwoty do zapłaty przez konsumenta (w sprawie niniejszej: 316.290,86 PLN) i rzeczywistej rocznej stopy oprocentowania (w sprawie niniejszej: 14,63%). Obowiązek udzielenia konsumentowi tych informacji nie stoi jednak na przeszkodzie zawarciu w umowie postanowień dotyczących oprocentowania również pozaodsetkowych kosztów kredytu. Innymi słowy, jeżeli kredytodawca udzielił konsumentowi informacji o samej tylko stopie oprocentowania kredytu (w okolicznościach sprawy 9,99% rocznie) to jest to dostateczne wypełnienie ciążących na nim na mocy Dyrektywy 2008/48/WE obowiązków informacyjnych. Opierając się na takiej wykładni przepisów przedmiotowej Dyrektywy należałoby zatem uznać, że na kredytobiorcy nie spoczywa obowiązek informowania konsumenta, czy kwota skapitalizowanych odsetek (w realiach sprawy: 116.476,51 PLN) została obliczona jako procent od kwoty kredytu pozostawionej do dyspozycji kredytobiorcy (w realiach sprawy: 171.840,34 PLN), czy też jako procent od sumy wypłaconej kwoty kredytu i potrąconej z kwoty kredytu prowizji Banku lub innych pozaodsetkowych kosztów kredytu (w realiach sprawy 99.814,35 PLN). Przedmiotowa wykładnia stanowi – jak się zdaje – podstawę upowszechnionej w Polsce praktyki formułowania przez niektórych przedsiębiorców treści umów kredytu konsumenckiego w taki sposób, że informacje takie nie są konsumentowi udzielane, co niejednokrotnie nie jest kwestionowane przez sądy orzekające w sprawach tego rodzaju.

63. Według drugiej z możliwych interpretacji – której uzasadnienia można w ocenie Sądu poszukiwać na gruncie celów Dyrektywy 2008/48/WE – obowiązek informacyjny określony w art. 10 ust. 2 lit. f) Dyrektywy 2008/48/WE ocenianym również przez pryzmat art. 10 ust. 2 lit. g) przedmiotowej Dyrektywy, nie odnosi się li tylko do stopy oprocentowania kredytu, lecz w istocie ma na celu udzielenie konsumentowi jasnej i pełnej informacji o tym, w jaki sposób została obliczona kwota, do której zapłaty na rzecz kredytodawcy zobowiązuje się on wskutek zawarcia umowy kredytu konsumenckiego. Podążając tą ścieżką wykładni należałoby zwrócić uwagę, że z praktycznego punktu

widzenia kwestią, która ma dla konsumenta istotne, a niejednokrotnie wręcz kluczowe znaczenie przy zaciąganiu zobowiązania kredytowego, jest nie tyle abstrakcyjna stopa oprocentowania kredytu, ile faktyczna kwota odsetek, jakie będzie on musiał zapłacić kredytodawcy w wykonaniu swojego zobowiązania. Przyjmując taki punkt widzenia, za okoliczność istotną dla konsumenta uznać można uzyskanie informacji o tym, w jaki dokładnie sposób kwota skapitalizowanych odsetek została wyliczona. Brak transparentnego udzielenia przez kredytodawcę takiej informacji na etapie poprzedzającym zawarcie umowy – a najpóźniej w samej umowie – może jawić się przy tym jako brak dbałości o dostateczne zapewnienie zaufania konsumentów (por. motyw 8 preambuły do Dyrektywy 2008/48/WE). Wydaje się bowiem, że na gruncie literalnej treści art. 10 ust. 2 lit. f) w zw. z art. 3 lit. j) przedmiotowej Dyrektywy konsument może zakładać, iż skapitalizowane odsetki będą naliczane jedynie od wypłaconej kwoty kredytu. A zatem – nie przesądzając o dopuszczalności naliczania odsetek kapitałowych również od pozaodsetkowych kosztów kredytu, co stanowi istotę pierwszego z zadanych pytań prejudycjalnych – należałoby rozważyć, czy przyjęcie w umowie zredagowanej przez kredytodawcę – przedsiębiorcę odmiennej podstawy obliczania kwoty skapitalizowanych odsetek (tu: sumy wypłaconej kwoty kredytu oraz potrąconej w kwoty kredytu prowizji lub innych pozaodsetkowych kosztów kredytu) nie powinno immanentnie wiązać się z obowiązkiem przedstawienia konsumentowi wyraźnej informacji w tej materii, w celu zapewnienia transparentności postanowień umownych. Powyższy kierunek wykładni zdaje się zyskiwać dodatkowe wsparcie w dyspozycji art. 5 zdanie pierwsze i drugie Dyrektywy 93/13/EWG, wedle których: w przypadku umów, w których wszystkie lub niektóre z przedstawianych konsumentowi warunków wyrażone są na piśmie, warunki te muszą zawsze być sporządzone prostym i zrozumiałym językiem; wszelkie wątpliwości co do treści warunku należy interpretować na korzyść konsumenta. Jak wyjaśnił Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej między innymi w wyroku z dnia 18 listopada 2021 roku, C#212/20, EU:C:2021:934: „wymóg przejrzystości warunków umownych należy zatem rozumieć jako oznaczający obowiązek, aby dany warunek umowny nie tylko był zrozumiały dla konsumenta pod względem formalnym i gramatycznym, ale również umożliwiał właściwie poinformowanemu oraz dostatecznie uważnemu i racjonalnemu przeciętnemu konsumentowi zrozumienie konkretnego działania metody obliczania tej stopy procentowej [...] wymóg zredagowania w sposób jasny i zrozumiały zakłada, że w wypadku umów kredytu na instytucjach bankowych ciąży obowiązek dostarczania kredytobiorcom informacji wystarczających do podjęcia przez nich świadomej i rozważnej decyzji.”

Podsumowanie

64. Mając na uwadze wskazane wyżej wątpliwości interpretacyjne odnośnie do prawidłowej wykładni art. 10 ust. 2 lit. f) w zw. z art. 3 lit. j) Dyrektywy 2008/48/WE w kontekście zasady skuteczności prawa Unii i celów tej Dyrektywy, a także w kontekście przepisów Dyrektywy 93/13/EWG, Sąd odsyłający uznał za uzasadnione i konieczne zadanie Trybunałowi Sprawiedliwości Unii Europejskiej pierwszego z pytań prejudycjalnych ujętych w sentencji postanowienia, tj.: „czy art. 10 ust. 2 lit. f) w zw. z art. 3 lit. j) Dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 roku w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającej dyrektywę Rady 87/102/EWG (Dz.U.UE.L.2008.133.66) w kontekście zasady skuteczności prawa Unii i celu tej Dyrektywy oraz w świetle art. 3 ust. 1 i 2 w zw. z art. 4 ust. 1 Dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 roku w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz.U.UE.L.1993.95.29) należy interpretować w ten sposób, że sprzeciwiają się one praktyce zamieszczania w umowach o kredyt konsumencki, których treść nie jest wynikiem indywidualnych uzgodnień pomiędzy przedsiębiorcą (kredytodawcą) a konsumentem (kredytobiorcą), takich postanowień, które przewidują oprocentowanie nie tylko kwoty wypłaconej konsumentowi, ale również pozaodsetkowych kosztów kredytu (tj. prowizji lub innych opłat, które nie są składnikami wypłaconej konsumentowi kwoty kredytu, a które składają się na całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta w wykonaniu jego zobowiązania wynikającego z umowy kredytu konsumenckiego)”.

65. Nadto, zważywszy na wskazane wątpliwości interpretacyjne odnoszące się do problematyki ciężących na kredytodawcy obowiązków informacyjnych w przypadku gdy skapitalizowane w umowie kredytu konsumenckiego odsetki zostały obliczone jako procent od sumy wypłaconej kwoty kredytu oraz pozaodsetkowych kosztów kredytu, Sąd odsyłający uznał za uzasadnione i konieczne zwrócić się do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej również z drugim pytaniem prejudycjalnym objętym sentencją postanowienia, tj.: „czy art. 10 ust. 2 lit. f) i g) Dyrektywy

Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 roku w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylającej dyrektywę Rady 87/102/EWG (Dz.U.U.E.L.2008.133.66) w kontekście zasady skuteczności prawa Unii i celu tej Dyrektywy oraz w świetle art. 5 Dyrektywy Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 roku w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich (Dz.U.U.E.L.1993.95.29) należy interpretować w ten sposób, że sprzeciwiają się one praktyce zamieszczania w umowach o kredyt konsumencki, których treść nie jest wynikiem indywidualnych uzgodnień pomiędzy przedsiębiorcą (kredytodawcą) a konsumentem (kredytobiorcą), postanowień ujawniających jedynie stopę oprocentowania kredytu oraz wyrażoną kwotowo łączną wartość skapitalizowanych odsetek, do których zapłaty obowiązany jest konsument w wykonaniu swojego zobowiązania wynikającego z tej umowy, bez jednoczesnego wyraźnego poinformowania konsumenta, że podstawą obliczenia skapitalizowanych odsetek (wyrażonych kwotowo) jest inna kwota niż faktycznie wypłacona konsumentowi kwota kredytu, a w szczególności, że jest to suma wypłaconej konsumentowi kwoty kredytu oraz pozaodsetkowych kosztów kredytu (tj. prowizji lub innych opłat, które nie są składnikami wypłaconej konsumentowi kwoty kredytu, a które składają się na całkowitą kwotę do zapłaty przez konsumenta w wykonaniu jego zobowiązania wynikającego z umowy kredytu konsumenckiego)".

Zawieszenie postępowania

66. Wobec zadania przez Sąd pytań prejudycjalnych Trybunałowi Sprawiedliwości Unii Europejskiej należało zawiesić postępowanie na podstawie art. 177 § 1 pkt 3¹ k.p.c.

Sekr. proszę:

1./ odnotować postanowienie;

2./ odpisy postanowienia **doręczyć pełnomocnikom stron** przez portal informacyjny;

3./ **przesłać do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej:** Grefe de la Cour de justice – Sekretariat Trybunału Sprawiedliwości, Rue du Fort Niedergrünewald L#2925 Luxembourg : odpis postanowienia w wersji oryginalnej, odpis postanowienia w wersji zanonimizowanej (z adnotacją: „wersja zanonimizowana”), akta zastępcze obejmujące poświadczone za zgodność z oryginałem odpisy wszystkich kart akt, a nadto nagrane na płycie CD wersje elektroniczne postanowienia w formacie MsWord w wersji oryginalnej oraz w wersji zanonimizowanej (z adnotacją: „wersja zanonimizowana”);

4./ wersje elektroniczne postanowienia w formacie MsWord w wersji oryginalnej oraz w wersji zanonimizowanej (z adnotacją: „wersja zanonimizowana”) przesłać nadto e-mailem na adres: DDP-GrefeCour@curia.europa.eu;

5./ kal. 1 miesiąc z d.d.